Μακεδονικά

Τόμ. 23, Αρ. 1 (1983)

Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822)

Αθαν. Αγγελόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.356](https://doi.org/10.12681/makedonika.356)

Copyright © 2014, Αθαν. Αγγελόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αγγελόπουλος Α. (1983). Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822). *Μακεδονικά*, 23(1), 415-416. <https://doi.org/10.12681/makedonika.356>

γίστηκε ἀπ' τὴν Κοινότητα καὶ τὰ μοναστήρια καὶ στάλθηκε τὸ μὲν πρωτότυπο στὸν βασιλεὺς Κωνσταντῖνο "τὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διάδοχον τῶν αὐοιδίμων Αὐτοκρατόρων, τῶν ἱδρυτῶν τῶν ἱερῶν μονῶν", ἀντίγραφα δὲ στὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, σὲ ὅλες τὶς κυβερνήσεις τῶν Ὀρθοδόξων κρατῶν καὶ στὰ μέλη "τῆς ἐν Λονδίῳ Πρεσβυτικῆς Συνδιασκεψέως". Ἡ εἰκόνα τοῦ "Ἄξιόν Ἑστι" τυπώθηκε καὶ στὶς ἐπίσημες ὁμολογίες τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931, μετὰ τὴν ἀνεκτίμητη προσφορά ἀπ' τὰ μοναστήρια τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν ἀγιορειτικῶν μετοχιῶν πρὸς ἀποκατάστασι τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Τὸ 1963, μὲ ἀφορμὴ τὸν ἐπίσημο ἐορτασμό τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡ πάνσεπτη εἰκόνα μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ μὲ τὴ συνοδεία μητροπολιτῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τὸν ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν, τῶν διακονητῶν τοῦ Πρωτάτου κ.ἄ., μεταφέρθηκε στὴν Ἀθήνα, ὅπου τὴν ὑποδέχθηκαν μὲ ἐξαιρετικὲς τιμὲς, βαθύτατη εὐλάβεια καὶ συγκίνηση. Πλήθος πιστῶν τῆς πρωτεύουσας εἶχαν ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ προσκυνήσουν τὴ σεβάσμιαν καὶ ἱστορικὴν εἰκόνα, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ ἱερὸ λίκνο τῆς». Ἀπὸ τὴς 35 εἰκόνας ἀξιολογότερες εἶναι οἱ εἰκόνας-ἀντίγραφα «Ἄξιόν Ἑστι», ἱστορικῆς δὲ καὶ ἔθνικῆς σημασίας ἔχει ἡ ὑπ' ἀριθμ. 25, ποὺ παριστάνει τὴν εἰκόνα «Ἄξιόν Ἑστιν», σὲ ὁμολογία τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931. Στὴν ὁμολογία αὕτῃ γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία. Ἐθνικὸν ἀγιορειτικὸν δάνειον 6% τοῦ 1931 (νομ. 5377). Ὁμολογία ὑπ' ἀριθμ. 4 ἔτι δραχ. 900.000 ἐκδιδομένη δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω νόμου 5377 καὶ τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1933 Προεδρικοῦ διατάγματος. Δυνάμει τοῦ παρόντος τίτλου καὶ συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθμ. 288/933 ἀποφάσει τοῦ προέδρου τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐφετῶν ἐκδίδεται κατὰ τοὺς παρακατιόντας ὅρους τῆς γενικῆς ὁμολογίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ἡ παρούσα ὁμολογία ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου ἐκ δραχ. ἑνεακοσίων χιλιάδων ἐπὶ τόκῳ 6% ἐτησίως συνιστωσὼν τὸ τμήμα τοῦ μετοχίου Πλεῦκος. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δηλοῖ καὶ ὑπόσχεται ὅτι τὴν 15 Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, θέλousι καταβάλλεσθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὴν ἀνωτέρω μονὴν ὅ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω κεφαλαίου ἀντιστοιχοῦντες ἐτήσιοι τόκοι ἐκ δραχμῶν πεντηκοντα τεσσάρων χιλιάδων (54.000). Γίνεται μνηεὶ ὅτι καταβληθέντων τῶν μέχρι τῆς 14 Ἀπριλίου 1933 ὀφειλομένων τόκων ἡ δυνάμει τῆς παρούσης ὁμολογίας ἀπορρέουσα ὑποχρέωσις πληρωμῆς τοιούτων ἀρχεται ἀπὸ τῆς 15 Ἀπριλίου 1933. Κείμενον γενικῆς ὁμολογίας. Πρὸς πληρωμὴν τοῦ τμήματος τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων τῶν ἱ. μονῶν Ἁγίου Ὄρους ἐπετράπη δυνάμει τοῦ νόμου 5377 ἡ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκδδοσις ὁμολογιακοῦ δανείου, ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου ἴσου πρὸς τὸ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ρηθέντος νόμου ἐξευρισκόμενον τμήμα. Αἱ ἐν λόγῳ ὁμολογίαι ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῶν εἰσὶν κατὰ ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν ἀνεπίδεκτοι οἰασθῆναι μεταβιβάσεως, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου θεωρεῖται πάγιον ἀποδίδον ὡς ἐκ τοῦτου διηνεκῇ σταθερὰν πρόσοδον. Ἐν Ἀθῆναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1934. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Δ. Χέλμης. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοσίου χρόου (ὑπ. δυσ.). Εὐχὴ μας εἶναι ὁ Ἀγιορείτης λόγιος μοναχὸς Ἰουστίνος νὰ προσφέρει στὴν ἔρευνα καὶ ἄλλους παρόμοιους ἱστορικοὺς-πνευματικοὺς καρποὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Νικολάου Κρουσουλούδη, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822), Θεσσαλονικὴ 1931, σσ. 224 + 12 εἰκ.

Ὁ συγγραφεὺς, Χίος τὴν καταγωγὴν, καταπιάνεται μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον θέμα ἀποκα-

θιστὰ πρῶτος αὐτὸς πληρέστερα τὸν βίο καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἑθνομάρτυρα μητροπολίτη Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου καὶ συμβάλλει ἔτσι μαζί με ἄλλους στὴ σωστὴ προβολὴ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἀγῶνες τοῦ Γένους ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ. Σὲ τρία βασικὰ μέρη ἀσχολεῖται, πρῶτον μετὰ τὴν ἀρχικὴ σταδιοδρομίᾳ τοῦ ἑθνομάρτυρα μετὰ τὸν τίτλο «Ὁ Παντολῶν Φραγκιάδης» (σσ. 33-51), στὴ συνέχεια στὸ δεύτερον μέρος ἀναφέρεται στὴ δράση του τὴν ἐπισκοπικὴν, τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν ποὺ καταλήγει στὸ μαρτύριό του μετὰ τὸν τίτλο «Ὁ μητροπολίτης Χίου Πλάτων» (σσ. 55-138) καὶ στὸ τρίτο ἐπεκτείνει τὴν ἔρευνα τῆς καταξίωσης τοῦ ἑθνομάρτυρα κληρικοῦ μέχρι σήμερα μετὰ τὸν τίτλο «Μνήμη τοῦ ἑθνομάρτυρος Πλάτωνος» (σσ. 141-172). Σπουδαία νέα συμβόλη τοῦ συγγραφέα εἶναι ἡ δημοσίευσή σὲ παράρτημα 21 ἐγγράφων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 15 γιὰ πρώτη ἔρχονται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, κατὰλληλα ὑπομνηματισμένα. Ἡ βιβλιογραφία ποὺ προηγεῖται εἶναι πλήρης (σσ. 12-28), τὸ δὲ εὑρετήριο ποὺ κατακλείει τὴν ἐργασία (σσ. 201-247) ἀρκετὰ κατατοπιστικό. Ἀπὸ τὶς φωτογραφίες ποὺ δημοσιεύονται συγκίνησις προκαλεῖ ἡ ὕψ' ἀριθμ. 10, ποὺ δείχνει τὴν εἰσοδὸ τῆς σκοτεινῆς φυλακῆς τοῦ Φρουρίου Χίου, ὅπου κλείστηκε ὁ ἑθνομάρτυρας Πλάτων τὴν 28 Ἀπριλίου 1821 καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία ὁδηγήθηκε στὴν ἀγχόνην μετὰ ἓνα ἔτος, τὴν 23 Ἀπριλίου 1822. Στὸν φιλόπονο ἔρευνήτῃ εὐχόμαστε νὰ συνεχίσει τὶς ἔρευνές του πᾶνω στὴν ἴδια προσωπικότητα, γιὰ νὰ καλύψει μερικὰ ἀκόμα βιογραφικὰ κενὰ, ὁλοκληρώνοντας ἔτσι τὴν ἀξιόλογον, οὕτως ἢ ἄλλως, ἐργασία του.

Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Ράπτη, Πιερίκα Χρονικά, Κατερίνη 1983, σσ. 240.

Εἶναι τὸ πρῶτο τεῦχος ποὺ ἐκδόθηκε στὴν Κατερίνη μετὰ ἐπιμέλειαν καὶ διεύθυνση τοῦ Λιβαδίτη φιλόλογου καθηγητῆ Γ. Ράπτη καὶ μετὰ συμπαραστάση τῆς Πολιτείας, συγκεκριμένα τῆς καθηγήτριας Μαρίας Ἀρσένη, Νομάρχης Πιερίας, ποὺ καὶ γι' αὐτὸ ἔχει τὸ τεῦχος αὐτὸ στὴν ἀρχὴ τὸν χαιρετισμό της. Κάθε ἐκδοστὸς ποὺ προβάλλει τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν πολιτισμὸ κάποιου τόπου πρέπει νὰ καλωσορίζεται θετικὰ ἀπὸ τὸν ἔρευνήτῃ. Ἡ Πιερία ἐξάλλου εἶναι ἓνα διαμέρισμα, τὸ ὁποῖο ἔχει ἄγνωστα ἀκόμη πολλὰ ἱστορικὰ ἀποθέματα ποὺ περιμένουν τοὺς ἱστορικοὺς ἔρευνήτες. Μέχρι τώρα ἔχουν γίνεи, κύρια ἀπὸ τὸ 1954 κ.έ., δηλαδὴ ἀπὸ τότε ποὺ σὰν πνευματικὸς ἡγέτης τοῦ τόπου ἐκλέχτηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μητροπολίτης Κίτρους ὁ Βαρνάβας Τζωρτζάτος, ἀξιόλογες προσπάθειες πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς προόδου τοῦ τόπου καὶ ἔχουν ἐκδοθεῖ γενικὲς καὶ εἰδικὲς ἐργασίες γιὰ τὴν Πιερία, ὅλες στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ ἀξιοπρόσεκτες. Σὰν συνέχεια αὐτῆς τῆς συνολικῆς προσπάθειας βλέπουμε μετὰ πολλὴν χαρὰ καὶ τὴ νέα αὐτὴ πνευματικὴ καρποφορία. Ὁ συγγραφέας μετὰ πολλὴν ὀρεξὴ καὶ καλὴ μέθοδο θέλει σὲ ἑξὶ μέρη νὰ μᾶς δώσει στὴν ἀρχὴ γεῦσιν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν (σσ. 9-48), τὴ μυθολογίαν (σσ. 49-78) τῆς Πιερίας καὶ νὰ προβάλλει ἄγνωστες πτυχὲς τῆς ζωῆς της, ὅπως τὶς ἀποκαλύπτουν γνωστοὶ συγγραφεῖς (π.χ. Δ. Παντερμαλῆς, Κ. Ρωμαιοῦ, Στ. Παπαδόπουλος) καὶ νὰ ἐπιμείνῃ ιδιαίτερα στὰ λαογραφικὰ στοιχεῖα της, παλιὰ καὶ νέα, ἐντόπια καὶ προσφυγικὰ (σσ. 93-134). Τελειώνει μετὰ τὶς «λογοτεχνικὰς σελίδας» (σσ. 137-188) καὶ μετὰ τὸν «παλμὸ τῆς ἐπικαιρότητας» (σσ. 191-236). Εὐχὴ μας εἶναι νὰ ἔχει ἀνοδικὴ πορεία ἡ ἐκδοσις αὐτὴ καὶ νὰ εἶναι ὄχι μόνο συλλεκτικὴ, ποὺ καὶ αὐτὸ πρέπει, ἀλλὰ νὰ γίνῃ καὶ ἐρευνητικὴ γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ εἰδικὸς νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ καὶ ὡς πηγὴ ὅταν θέλῃ νὰ ἀσχοληθεῖ μετὰ τὴν Πιερία.

Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ